

Udvikling og resultater 2015

De videregående uddannelsesinstitutioner

Udvikling og resultater på de videregående uddannelsesinstitutioner 2015

Udgivet af

Styrelsen for Videregående Uddannelser
Bredgade 40
1260 København K
Telefon: 7231 7800
E-mail: uds@uds.dk
www.ufm.dk

Foto

Skoleskibet Georg Stage

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISBN (elektronisk publikation): 978-87-92962-39-3

Indhold

Indledning	5
1. Økonomi og rammer	9
1.1 Økonomi	9
1.2 Personale	13
1.3 Bygninger og ressourceforbrug	15
2. Uddannelse	17
2.1 Uddannelsesniveau og demografi	17
2.2 Fra optag til beskæftigelse	19
2.3 Internationalisering	27
2.4 Efter- og videreuddannelse	29
3. Forskning	31
3.1 Ph.d.-uddannelse	31
3.2 Videnskabelige publikationer	34
3.3 Tiltrækning af eksterne midler	35

Indledning

Uddannelse og forskning er centralt for samfundets udvikling. De videregående uddannelsesinstitutioner uddanner over halvdelen af ungdomsårgangene og forvalter hovedparten af de samlede offentlige bevillinger til videregående uddannelser og forskning.

De videregående uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriets ressource bliver udbudt på 37 uddannelsesinstitutioner. Altovervejende er institutionerne statsfinansierede selvejende institutioner med bestyrelser. Fælles for institutionerne er, at de har et selvstændigt ansvar for deres virke og udvikling.

Styrelsen for Videregående Uddannelser fører tilsyn med de videregående uddannelsesinstitutioners samlede virke. Et centralt element i tilsynet er strategiske drøftelser og dialog med institutionerne om deres resultater og udvikling i forhold til kerneaktiviteterne – uddannelse, forskning/udvikling og viden-samarbejde.

Styrelsen har i 2015 introduceret et nyt tilsynskoncept, hvor tilsynet harmoniseres for alle de videregående uddannelsesinstitutioner. Tilsynet baseres på en årlig systematisk gennemgang af velkonsoliderede, eksisterende, sammenlignelige nøgletal på tværs af institutioner og uddannelser. De centrale nøgletal omfatter bl.a. overgang til beskæftigelse, gennemførelsestider og frafald.

Styrelsen har valgt ikke at inddrage videnssamarbejde i tilsynet i 2015, idet de eksisterende nøgletal kun omfatter dele af området og ikke kan sammenlignes på tværs af sektoren.

For at fremme transparens i tilsynet og åbenhed om institutionernes resultater og udvik-

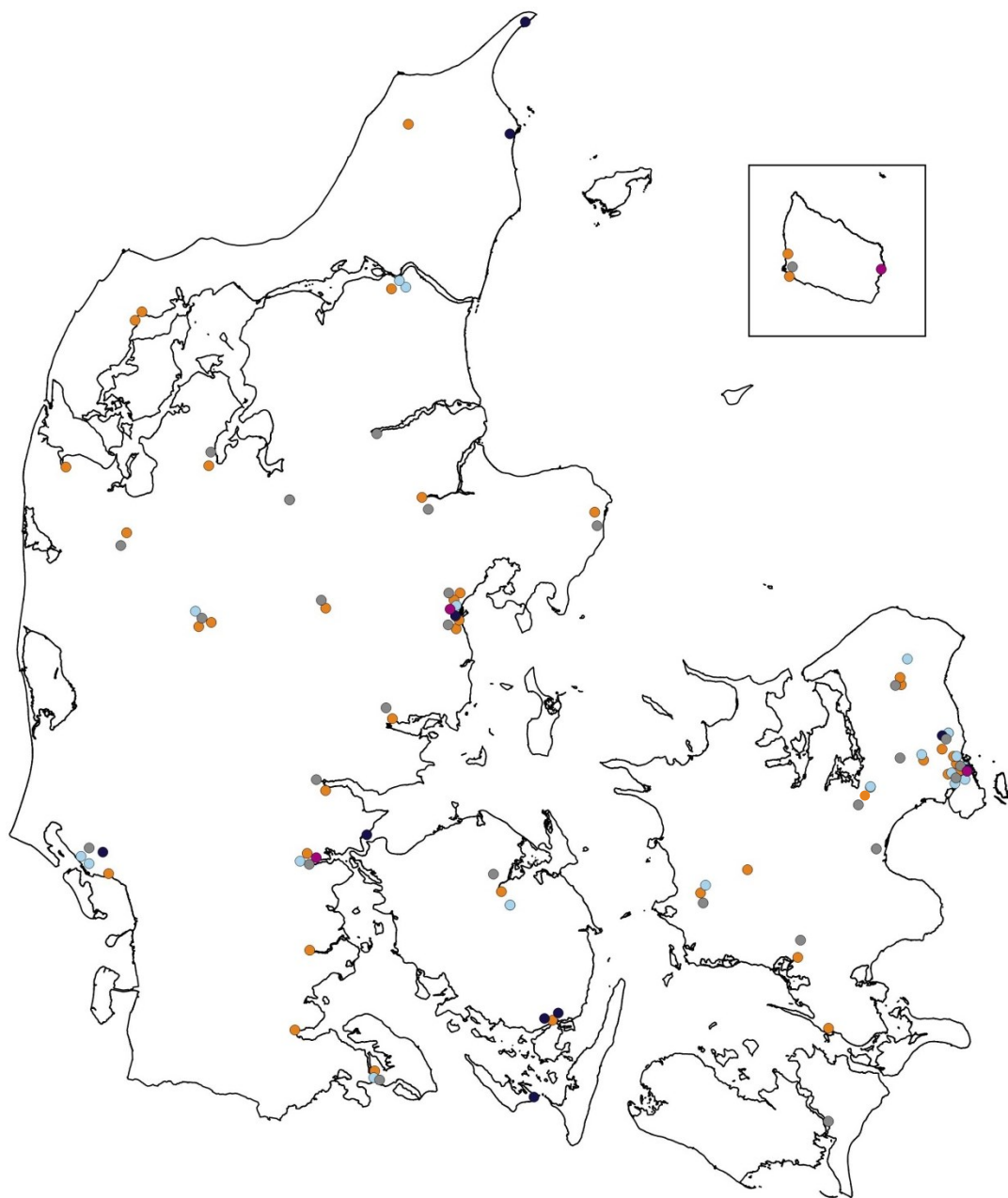
ling er nøgletallene offentliggjort på ministeriets hjemmeside ufm.dk/uds-tilsyn.

På baggrund af gennemgangen af nøgletal er der fra juli til september 2015 gennemført et skriftligt tilsyn, hvor institutionerne har redegjort for udvalgte resultater og udviklingstendenser. Det fremgår heraf og af institutionernes årsrapporter, at institutionerne arbejder med flere initiativer for at indfri politiske målsætninger og forventninger fra studerende, erhvervsliv og samfundet generelt.

Denne publikation giver et samlet overblik over tendenserne for de videregående uddannelsesinstitutioners udvikling og resultater. Publikationen bygger på styrelsens tilsyn med institutionerne på baggrund af nøgletallene og institutionernes årsrapporter for 2014. Der redegøres for institutionernes kerneaktiviteter med uddannelse og forskning, og der redegøres for deres rammer med fokus på økonomi og de væsentligste udgiftsområder personale og bygninger. Desuden indgår eksempler fra en række institutioner. Eksemplerne er udvalgt for at vise bredden i institutionernes initiativer og ikke ud fra styrelsens vurdering af effekten af initiativerne.

Styrelsen vil afholde tilsynsmøder med alle 37 institutioner i en flerårig kadence. I oktober-december 2015 afholder styrelsen 17 tilsynsmøder på institutionerne. På tilsynsmøderne vil styrelsen drøfte den enkelte institutions resultater og udvikling.

De videregående uddannelsesinstitutioner i Danmark

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser og Geodatastyrelsen.

Anm.: Udbudssteder for videregående uddannelser. I Danmark.

• Universiteter

Universiteternes har til opgave at drive forskning, give forskningsbaseret uddannelse og samarbejde med det omgivende samfund. Universiteterne udbyder følgende forskningsbaserede uddannelser: akademisk bachelor (3 år), kandidat (2 år) og forskeruddannelse, ph.d. (3 år).

Der er 8 universiteter:

- Københavns Universitet (KU)
- Aarhus Universitet (AU)
- Syddansk Universitet (SDU)
- Roskilde Universitet (RUC)
- Aalborg Universitet (AAU)
- Copenhagen Business School (CBS)
- Danmarks Tekniske Universitet (DTU)
- IT-Universitetet i København (ITU)

• Kunstneriske uddannelsesinstitutioner

De kunstneriske uddannelsesinstitutioner har til opgave at drive forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed og give kunstnerisk- og forskningsbaseret uddannelse. Institutionerne udbyder: akademisk bachelor (3 år), kandidat (2 år) og forskeruddannelse, ph.d. (3 år).

Der er 3 kunstneriske institutioner:

- Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering (KADK)
- Arkitektskolen i Aarhus (AAA)
- Designskolen Kolding (DK)

• Professionshøjskoler

Professionshøjskolerne har til opgave at udbyde videregående uddannelse, der er karakteriseret ved udviklings-, erhvervs- og professionsbasering samt varetage praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter. Professionshøjskolerne udbyder primært: professionsbachelor (3-4 år inkl. praktik).

Der er 8 professionshøjskoler:

- Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX)
- Metropol
- UCC
- UC Lillebælt (UCL)
- UC Nordjylland (UCN)
- UC Sjælland (UCSJ)
- UC Syddanmark (UCSYD)
- VIA

• Erhvervsakademier

Erhvervsakademierne har til opgave at udbyde videregående uddannelse, der er karakteriseret ved udviklings-, erhvervs- og professionsbasering samt varetage praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter. Erhvervsakademierne udbyder primært: erhvervsakademiuddannelser (2 år inkl. praktik).

Der er 9 erhvervsakademiuddannelser:

- EA Dania
- EA Kolding (IBA)
- EA Midtvest (EAMV)
- EA Sjælland (EASJ)
- EA Sydvest (EASV)
- EA Aarhus (EAAA)
- CPH Business (CBA)
- EA Lillebælt (EAL)
- Københavns Erhvervsakademi (KEA)

• Maritime uddannelsesinstitutioner

De maritime uddannelsesinstitutioner har til opgave at udbyde uddannelser i forhold til de maritime erhverv.

Institutionerne udbyder: professionsbachelor (3-4 år inkl. praktik) og erhvervsuddannelser.

Der er 9 maritime institutioner:

- Fredericia Maskinmesterskole (FMS)
- Maritime and polytechnic college (MARTEC)
- Maskinmesterskolen København (MSK)
- Svendborg International Maritime Academy (SIMAC)
- Aarhus Maskinmesterskole (AAMS)
- Marstal Navigationsskole (MARNAV)
- Skagen Skipperskole (SSS)
- Skoleskibet Georg Stage (SGS)
- Svendborg Søfartsskole (SVESOEf)

Økonomi og rammer

1. Økonomi og rammer

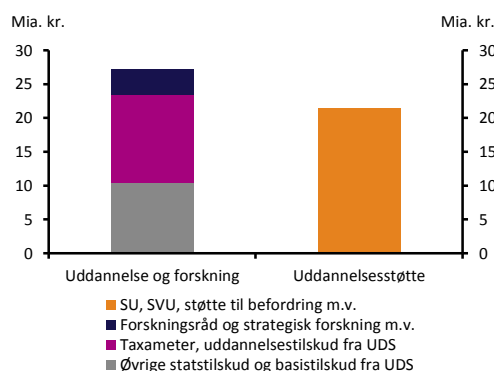
Samlet havde de videregående uddannelsesinstitutioner indtægter på 35,6 mia. kr. i 2014. I dette afsnit redegøres for institutionernes rammer med fokus på økonomi og de væsentligste udgiftsområder personale og bygninger.

1.1 Økonomi

Bevillinger til uddannelse og forskning m.v.

De videregående uddannelsesinstitutioners bevillinger til uddannelse og forskning m.v. fra Styrelsen for Videregående Uddannelser er opført på finanslovens § 19. Den samlede bevilling udgør ca. 50 mia. kr. i 2015, heraf går ca. 28,5 mia. kr. til uddannelse og forskning og ca. 21,5 mia. kr. til støtteordninger (SU m.v.).

Figur 1.1
Samlede bevillinger til uddannelse, forskning og uddannelsesstøtte på finanslovens § 19, 2014

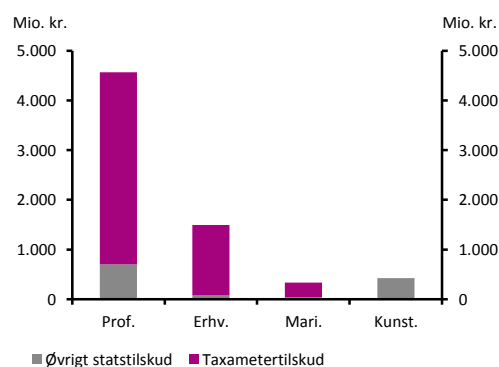

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af Finansloven.

De samlede aktivitetsbestemte uddannelsesstilskud udgør ca. 12,9 mia. kr. og de faste tilskud i form af ikke-aktivitetsbestemte tilskud til uddannelse, forskning og øvrige udgør samlet

ca. 10,5 mia. kr. På universiteterne udgør den tilskudsfinansierede forskning, der omfatter tilskud fra forskningsrådssystemet, Grundforskningsfonden, EU, private fonde og private virksomheder m.fl. samlet ca. 6,8 mia. kr., hvoraf ca. 3,8 mia. kr. er fra danske offentlige kilder.

Figur 1.2
Samlede institutionsbevillinger på professionshøjskoler, erhvervsakademier samt maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner, 2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af Finansloven.

Anm.: Taxametertilskuddet omfatter undervisnings-, fællesudgifts- og bygningstaxameter.

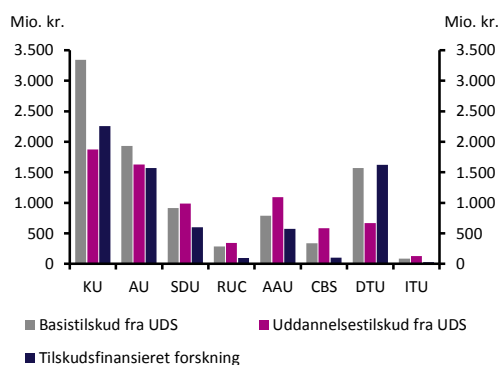
På professionshøjskoler, erhvervsakademier, kunstneriske og maritime uddannelser udgør statstilskuddet samlet 6,8 mia. kr. Statstilskuddet udgør 4,6 mia. kr. på de otte professi-

onshøjskoler, 1,5 mia. kr. de syv erhvervsakademier og 0,3 mia. kr. på de ni maritime uddannelsesinstitutioner.

Endelig udgør rammebevillingen på de tre kunstneriske uddannelsesinstitutioner 0,4 mia. kr. To af institutionerne er statsinstitutioner og den tredje er selvejende, men regnskabsmæssigt sidestillet statsinstitutionerne.

En stor andel af statstilskuddet er aktivitetsbestemte (taxameter) bl.a. på baggrund af de studerendes opnåelse af ECTS-point. Den aktivitetsbestemte andel udgør 85 procent (3,9 mia. kr.) på professionshøjskolerne, 95 procent (1,4 mia. kr.) på erhvervsakademierne og 89 procent (0,3 mia. kr.) på de maritime uddannelsesinstitutioner.

Figur 1.3
Nøgletal for institutionsbevillinger og tilskudsfinansieret forskning på universiteterne, 2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af Finansloven.

På de otte universiteter udgør basismidlerne til forskning m.v. ca. 9,3 mia. kr., mens ud-

dannelsestilskuddet (primært taxametertilskud) udgør ca. 7,3 mia. kr. Den tilskudsfinansierede forskning udgør ca. 6,8 mia. kr., hvoraf ca. 55 procent er fra danske offentlige kilder.

45-20-25-10-modellen

Siden 2002 er hovedparten af nye basisforskningsmidler samt midler fra omstillingsreserven blevet udmøntet til universiteterne via en model, som belønner universiteterne på baggrund af objektive kriterier. Kriterierne blev justeret i 2009 og er nu følgende:

- 45 % fordeles efter indtjente uddannelsesbevillinger
- 20 % fordeles efter forskningsvirksomhed finansieret af eksterne midler
- 25 % fordeles efter forskningsbibliometri (først inkluderet fra 2010)
- 10 % fordeles efter antallet af færdiguddannede ph.d'er.

Økonomiske resultater og status

De videregående uddannelsesinstitutioner havde samlede indtægter i 2014 på 35,6 mia. kr. mod 34,7 mia. kr. i 2013, hvilket svarer til en stigning på 2,8 procent.

Institutionerne havde samlet i 2014 et overskud på 133,0 mio. kr. mod et overskud på 20,1 mio. kr. i 2013. Institutionernes samlede overskudsgrad udgjorde 0,4 procent i 2014 mod 0,0 procent i 2013. Overskudsgraden viser, hvor stor en del af indtægterne, der bidrager til årets resultat og beregnes her som årets resultat som andel af indtægterne.

Institutionernes samlede egenkapital udgjorde pr. 31. december 2014 7,9 mia. kr. mod 8,2 mia. kr. pr. 31. december 2013. Egenkapitalen er faldet på trods af sektorens overskud som følge af modgående regnskabsmæssige bevægelser. For institutionerne samlet udgjorde egenkapitalen pr. 31. december 2014 22,2 procent af indtægterne mod 23,8 procent pr. 31. december 2013. Institutionernes samlede soliditetsgrad udgjorde pr. 31. december 2014 26,3 procent mod 28,5 procent pr. 31. december 2013. Soliditetsgraden beregnes som egenkapitalen som andel af de samlede aktiver.

Tabel 1.1

De videregående uddannelsesinstitutioners økonomiske nøgletal

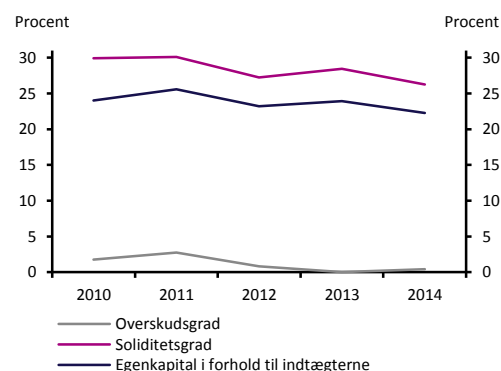
	Indtægter i alt	Årets resultat	Egenkapital	Overskudsgrad	Soliditetsgrad	Egenkapital ift. indtægter
Universiteter	27.099,3	-211,6	5.052,5	-0,8	23,7	18,6
Professionshøjskoler	5.746,2	256,4	2.020,8	4,8	31,2	35,2
Erhvervsakademier	1.912,3	75,9	430,4	4,0	31,9	22,5
Kunstneriske inst.	490,2	5,6	73,3	1,1	33,7	14,9
Maritime inst.	399,3	6,7	325,3	1,7	47,8	81,5
I alt	35.647,3	133,0	7.902,3	0,4	26,3	22,2

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Institutionernes årsrapporter.

Anm.: Egenkapitalens størrelse bliver påvirket af om institutionen har bygningsmæssigt selveje.

Figur 1.4

Overskudsgrad, soliditetsgrad og egenkapital i forhold til indtægter for de videregående uddannelsesinstitutioner, 2010-2014.

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af Institutionernes årsrapporter.

Likviditetsgraden for institutionerne var samlet 98,5 procent pr. 31. december 2014 mod 101,9 procent pr. 31. december 2013. Likviditetsgraden viser evnen til at opfylde de kortsigtede økonomiske forpligtelser og opgøres som omsætningsaktiver som andel af den kortfristede gæld.

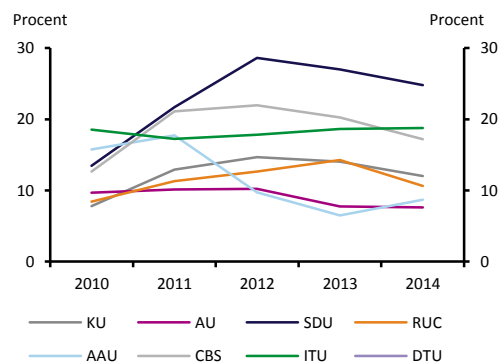
Universiteternes egenkapital

Rigsrevisionen anbefalede i beretning nr. 12/2012 om universiteternes stigende egenkapital, at det enkelte universitet opstillede mål for egenkapitalens størrelse på baggrund af en risikoberegning af indtægter samt universitetets investeringsstrategi. Uddannelses- og Forskningsministeriet har tilsluttet sig denne anbefaling.

Styrelsen for Videregående Uddannelser finder generelt, at mål for egenkapitalen bør indgå i den langsigtede strategiske økonomistyring. Universiteterne kan supplere målet for egenkapitalen med andre mål, som understøtter deres økonomistyring. Eksempelvis finder flere universiteter, at mål om likviditetsgraden er et velegnet instrument i deres økonomistyring.

For universiteterne samlet udgjorde egenkapitalen pr. 31. december 2014 5.052,5 mio.kr., svarende til 18,6 pct. af indtægterne i 2014. Det er et fald i forhold til status pr. 31. december 2012, hvor universiteternes samlede egenkapital udgjorde 5.353,0 mio. kr., svarende til 20,9 pct. af indtægterne.

Figur 1.5
Universiteternes egenkapital i forhold til indtægter, procent, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af universiteternes årsrapporter. Anm.: DTU er udeladt, da egenkapitalen i forhold til indtægter ligger væsentligt højere end de øvrige universiteter (47 pct. i 2014), fordi DTU har bygningsmæssigt selveje.

Udviklingen er blandt andet en følge af, at universiteterne samlet realiserede et underskud 2014 på 211,6 mio. kr. Sektorens økonomiske resultat i 2014 afspejler, at flere universiteter i 2014 havde budgetteret med underskud med henblik på nedbringelse af egenkapitalen, idet enkelte universiteter dog også havde fokus på konsolidering.

1.2 Personale

Der var samlet ansat ca. 43.000 årsværk på de videregående uddannelsesinstitutioner i 2015. Heraf har universiteterne ca. 28.000 (33.000 inkl. ph.d.-stipendiater), professionshøjskolerne ca. 7.000, erhvervsakademierne ca. 2.000, de kunstneriske institutioner ca. 500 og de maritime institutioner ca. 300 årsværk.

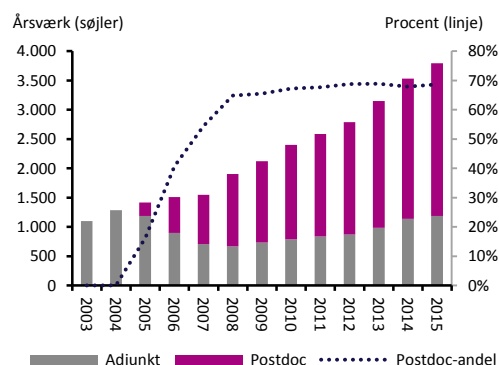
Som centrale videninstitutioner er det afgørende, at de videregående uddannelsesinstitutioner kan tiltrække og fastholde talenter til undervisning, forskning og udvikling. Det er hertil centralt, at institutionerne har et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag til de forskellige stillingsniveauer.

Universiteternes hovedstillinger adjunkt (inkl. forsker), lektor (inkl. seniorforsker) og professor (inkl. professor mso) udgør et sammenhængende karriereforløb. Hovedstillingerne forudsætter en ph.d.-grad samt niveaustillet øgede kvalifikationer inden for forskning og undervisning.

På adjunkt-niveau findes to stillingstyper – postdoc og adjunkt. Adjunktstillingen kan opslås varigt (overgang til ansættelse som lektor efter maksimalt seks år, forudsat at den ansatte bedømmes fagligt kvalificeret) eller tidsbegrænset (op til fire år). Postdoc er en tidsbegrænset stilling (op til fire år), hvor stillingsindholdet overvejende er forskning. Postdoc-stillinger er ofte eksternt finansieret som led i forskningsprojekter. På adjunkt-niveauet er der et loft på otte år over de samlede ansættelsesperioder ved genansættelser.

Figur 1.6

Adjunkter og postdoc på universiteterne samlet opgjort i årsværk, 2003-2015

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Moderniseringsstyrelsen.

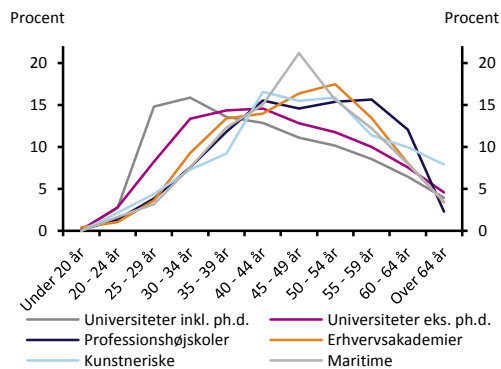
Anm.: Opgjort på baggrund af 2. kvartal. Før 2005 omfatter stillingsbetegnelsen adjunkt også stillinger uden for universiteternes stillingsstruktur.

På universiteterne var der i 2015 ca. 3.800 årsværk i stillinger som adjunkt og postdoc. Der er en stigning på 47 procent fra 2011 til 2015. Andelen af postdoc set i forhold til adjunkter var stabil i perioden (ca. 69 pct.).

På erhvervsakademier, professionshøjskoler og maritime institutioner er hovedstillingerne adjunkt, lektor og docent. Ansættelse som adjunkt forudsætter et kvalifikationsniveau, der samlet set er højere end afgangsniveauet for den uddannelse, der skal undervises på. En adjunkt ansættes varigt med henblik på lektor-kvalificering og overgang til lektorvilkår, under forudsætning af positiv lektorbedømmelse. Ansættelse som docent kan ske varigt eller tidsbegrænset og forudsætter kvalifikationer på ph.d.-niveau.

På erhvervsakademier, professionshøjskoler og de maritime professionsbachelorinstitutioner var der i 2015 ca. 1.900 årsværk i stillinger som adjunkt. Der er en stigning på ca. 93 procent fra 2011 til 2015.

Figur 1.7
De ansattes aldersfordeling fordelt på institutionstyper opgjort ud fra årsværk, 2015.

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Moderniseringsstyrelsen.

Anm.: Opgjort på baggrund af 2. kvartal. Opgørelsen inkluderer alle ansatte, herunder administrative.

Aldersfordelingen på institutionerne varierer mellem institutionstyperne. Samlet havde 37 procent af de ansatte på de videregående uddannelsesinstitutioner i 2015 en alder på over 50 år. Gennemsnittet for staten er 38 procent.

Andelen af ansatte med en alder over 50 år er 45 procent på professionshøjskolerne og de kunstneriske uddannelsesinstitutioner, 42 procent på erhvervsakademierne, 39 procent på maritime uddannelsesinstitutioner og 34 procent på universiteterne (29 procent inkl. ph.d.-stipendiater).

1.3 Bygninger og ressourceforbrug

De videregående uddannelsesinstitutioner råder samlet over 3,8 mio. m² (2014), hvoraf universiteterne råder over 2,8 mio. m² og professionshøjskolerne råder over 0,7 mio. m². Flertallet af institutionerne har bygningsmæssigt selveje. Hovedparten af arealet er imidlertid bygninger lejet af staten gennem Statens Ejendomsadministration.

I perioden 2010 til 2014 har der været en stigning i det samlede arealforbrug på 8 procent. Samtidigt er institutionernes indtægter samlet steget med ca. 15 procent.

Data for universiteterne og professionshøjskolerne viser, at institutionerne har øget deres indtægter i forhold til arealforbruget fra ca. 8.800 kr. pr. m² til ca. 9.400 kr. pr. m². Det svarer til en stigning på 6 procent i samme periode. Målt i antal kvadratmeter pr. studerende har der samlet været et fald fra 24 til 21 m² pr. studerende i perioden på institutionerne samlet. Institutionerne har dermed gen-

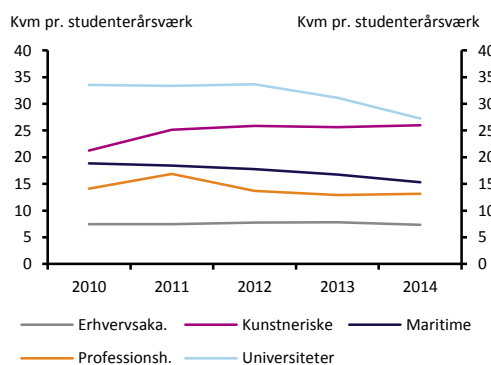
nemført en effektivisering af arealudnyttelsen i perioden 2010-2014.

EU-direktivet om energieffektivisering sætter mål for, hvor meget EU skal reducere sit energiforbrug frem mod 2020. Formålet er at nedbringe bruttoenergiforbruget og mindske miljøbelastningen. I Danmark er direktivet blandt andet implementeret ved at fastsætte et energireduktionsmål på 14 pct. fra 2006 til 2020. Reduktionsmålet omfatter alle statslige institutioner, herunder de videregående uddannelsesinstitutioner.

Ressourceforbruget er reduceret set i forhold til stigningen i studenterårsværk.

Energieffektiviseringerne kan blandt andet understøttes ved energieffektiviseringer, effektiv drift af bygninger, fremme af energibesparende adfærd og indkøb af energieffektivt udstyr.

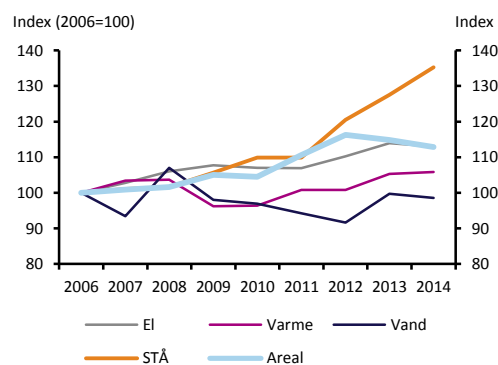
Figur 1.8
Kvadratmeter pr. studenterårsværk fordelt på institutionstyper, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af oplysninger fra institutionerne.

Anm: Opgørelserne indeholder institutionernes samlede areal, herunder til administration og forskning. Data før 2010 bygger for nogle institutioner delvist på et estimat.

Figur 1.9
Udvikling i el, varme og vand samt bygningsareal og studenterårsværk (STÅ) for de videregående uddannelsesinstitutioner samlet, 2006-2014

Uddannelse

2. Uddannelse

Der udbydes videregående uddannelser på universiteter, professionshøjskoler, erhvervsakademier, kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner. Dette afsnit viser tendenser for uddannelsesaktiviteten i sektoren. Der var 275.000 studerende på de videregående uddannelser i 2014.

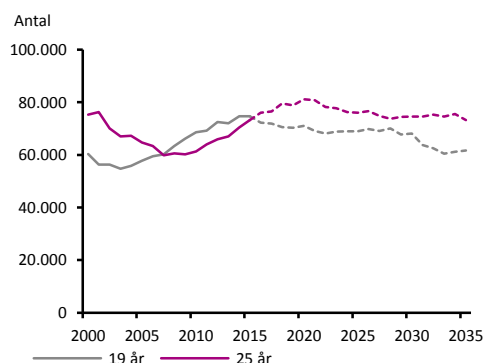
2.1 Uddannelsesniveau og demografi

Institutionerne for videregående uddannelser har i en længere årrække været i et vækstscenarie, hvor der kontinuerligt var en øget tilgang af studerende.

Samtidig har der de sidste 15 år været øgede ungdomsårgange, idet antallet af 19-årige er steget fra 56.300 i 2001 til 74.700 i 2015.

Fremadrettet vil antallet af 19-årige i de danske ungdomsårgange imidlertid faldet. Der vil dog fortsat frem til 2020 være en stigning i antallet af 25-årige.

Figur 2.1
Demografisk udvikling i form af antal 19- og 25-årige, antal, 2000-2035

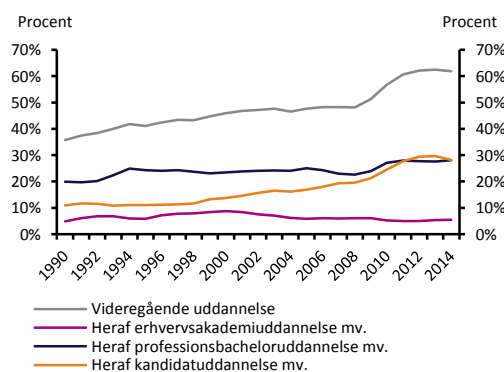

Kilde: Danmarks Statistik.

Anm.: Fremskrivningen for 2015-2035 er baseret på antal personer pr. årgang (registreret i 2015).

Der har været en betydelig stigning i andelen af ungdomsårgangene, der gennemfører en videregående uddannelse. For 2013 forventes ca. 62 procent af ungdomsårgangen at gennemføre en videregående uddannelse senest 25 år efter 9. klasse. Fra 2007 til 2014 er andelen steget ca. 14 procentpoint.

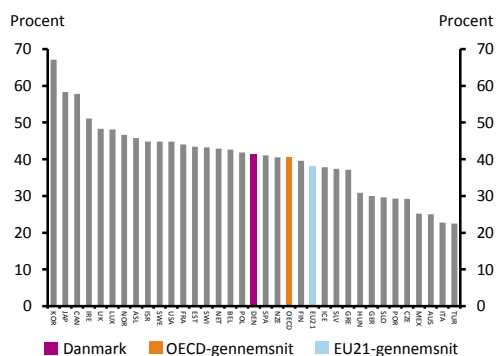
Figur 2.2
Forventet gennemførelse 25 år efter 9. klasse, 1990-2014.

Kilde: Beregninger af Styrelsen for It og Læring på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Set i et internationalt perspektiv ligger Danmark i 2013 på niveau med gennemsnittet for OECD-landene i forhold til andelen af 25-34 årige med en videregående uddannelse (41 pct.). Andelen er lavere i Danmark end i Norge, Sverige og USA (ca. 45 pct.), men højere end Finland, Island (38 pct.) og Tyskland (30 pct.).

Figur 2.3
25-34 årige med en videregående uddannelse,
2013

Kilde: OECD.

Anm.: Den internationale sammenligning er baseret på spørgeundersøgelsen LabourForce Survey (LFS). En større del af de danske data er baseret på registerdata, hvilket kan påvirke sammenligneligheden mellem de danske og internationale tal, jf. Factbook.

Samlet set har Danmark et højt kompetence-niveau. Fra 2015 viser udviklingen i ungdoms-årgangene imidlertid et vigende rekrutterings-grundlag i forhold til 19-årige.

Akkreditering og prækvalifikation

Akkreditering er en metode til ekstern kvalitetssikring. Med lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, som trådte i kraft 1. juli 2013, blev institutionsakkreditering indført. Institutionsakkreditering skal over en årrække afløse akkrediteringen af uddannelser. Alle akkrediteringsopgaver på uddannelsesområdet varetages af Danmarks Akkrediteringsinstitution.

Med institutionsakkreditering er det op til institutionerne selv at fastsætte det system, der bedst sikrer og udvikler kvaliteten og relevansen af deres uddannelser. På baggrund af en akkrediteringsrapport om institutionens kvalitetssikringssystem træffer Akkrediteringsrådet afgørelse i form af en positiv, betinget positiv eller afslag på institutionsakkreditering. Akkrediteringsrådet har i 2014 og 2015 i alt truffet 7 afgørelser om institutionsakkreditering. Akkreditering af nye og eksisterende uddannelser fortsætter for institutioner, som ikke er positivt institutionsakkrediteret.

Alle nye uddannelser og nye uddannelsesudbud skal med akkrediteringsloven prækvalificeres. Prækvalifikation er en vurdering af, om den nye uddannelse eller det nye uddannelsesudbud er samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk hensigtsmæssigt og i øvrigt opfylder lovgivningsmæssige krav. Den gennemføres uanset om institutionen har opnået institutionsakkreditering eller ej.

Uddannelses- og forskningsministeren har nedsat et rådgivende udvalg for vurdering af udbud af videregående uddannelser (RUVU), som vurderer ansøgninger om prækvalifikation og rådgiver ministeren om principielle spørgsmål knyttet hertil.

RUVU har siden opstarten den 1. oktober 2013 vurderet 50 ansøgninger om nye uddannelser og 101 ansøgninger om nye udbud og dubleringer af eksisterende uddannelsesudbud (pr. 15. september 2015). I alt 151 ansøgninger. Heraf har RUVU indstillet 81 ansøgninger til godkendelse.

2.2 Fra optag til beskæftigelse

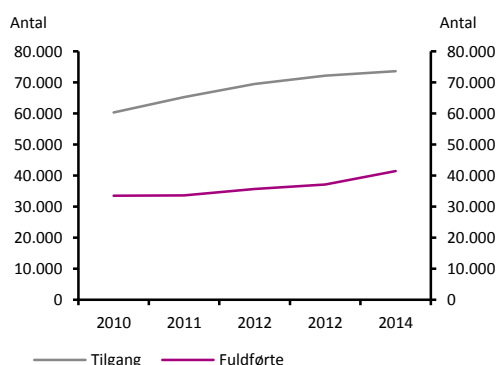
Tilgang af studerende

I 2014 var tilgangen af studerende til de videregående uddannelser ca. 73.500 studerende. Den årlige tilgang af studerende til de videregående uddannelsesinstitutioners er steget med 22 pct. fra 2010 til 2014, idet stigningen fra 2013 til 2014 aftog til 2 pct.

Antallet af fuldførte dimittender var ca. 41.500 studerende i 2014, og der har været en stigning på 24 procent fra 2010 til 2014. Stigningen i antal fuldførte var tiltagende over perioden, sådan at stigningen fra 2013 til 2014 var 12 procent.

Figur 2.4

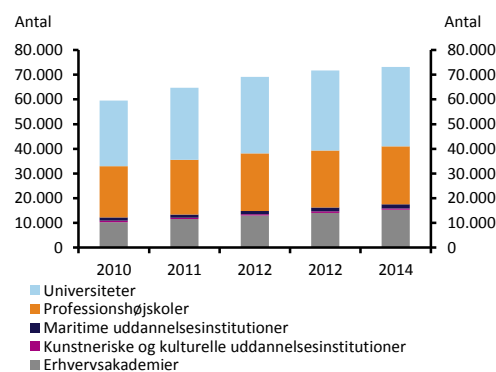
Tilgang af studerende og antal fuldførte på uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik
Anm.: Tilgang og fuldførte er opgjort for perioden 1. oktober året før til 30. september i året. Ved tilgang er kandidatuddannelser ikke inkluderet. Ved fuldførte er akademiske bachelorer ikke inkluderet.

Figur 2.5

Tilgang af studerende på institutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2010-2014

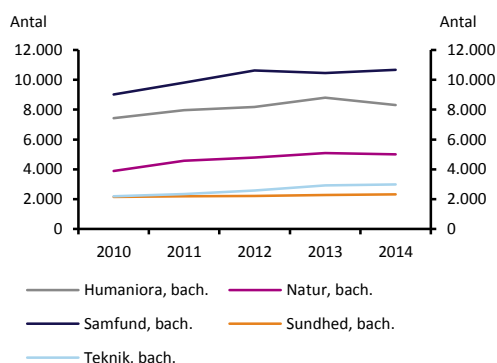

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik
Anm.: Tilgang er opgjort for perioden 1. oktober året før til 30. september i året. Kandidatuddannelser er ikke inkluderet.

Stigningen i tilgangen har fra 2010 til 2014 været størst på erhvervsakademierne med 48 pct., mens stigningen var 19 pct. på universiteterne og 14 pct. på professionshøjskolerne. De maritime uddannelsesinstitutioner har haft en stigning på 18 pct. På de kunstneriske uddannelsesinstitutioner er tilgangen faldet 15 pct. fra 2010 til 2014, men med større udsving over perioden.

Det seneste år fra 2013 til 2014 har erhvervsakademierne haft en vækst i tilgangen på 9 pct., mens universiteterne, professionshøjskolerne og de maritime institutioner har ligget omtrent på samme niveau som året før.

Figur 2.6
Tilgang af studerende på de akademiske bacheloruddannelser fordelt på hovedområder, 2010-2014

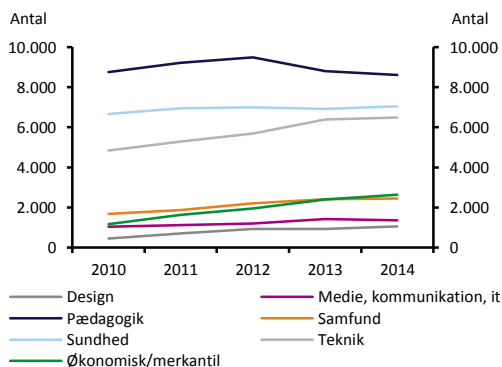

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

For de akademiske bacheloruddannelser har alle hovedområder haft en stigning i tilgangen, idet stigningen fra 2010 til 2014 særligt har fundet sted inden for teknisk videnskab og naturvidenskab.

I 2014 udgjorde naturvidenskab og teknisk videnskab 27,3 pct. af den årlige tilgang på de akademiske bacheloruddannelser mod 24,7 pct. i 2010. Samfundsvidenskab og humaniora udgjorde 64,8 pct. af den årlige tilgang mod 66,6 pct. i 2010.

Figur 2.7
Tilgang af studerende på professionsbacheloruddannelserne fordelt på områder, 2010-2014

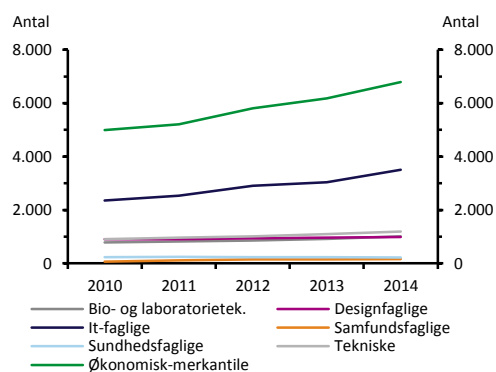

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

For professionsbacheloruddannelserne er tilgangen på sundhedsområdet steget 6 pct., mens det pædagogiske område er faldet 2 pct. fra 2010 til 2014. På det tekniske område steg tilgangen med 34 pct. i perioden. De tre områder udgør tilsammen tre fjerdedel af tilgangen på professionsbacheloruddannelserne. På de mindre områder design og det økonomisk merkantile er tilgangen mere end fordoblet.

I 2014 udgjorde områderne sundhed og pædagogik 52,8 pct. af den årlige tilgang på professionshøjskolerne mod 62,7 pct. i 2010.

Figur 2.8
Tilgang af studerende på erhvervsakademiuddannelserne fordelt på områder, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

For erhvervsakademiuddannelserne har den største stigning i tilgangen af studerende været på det it-faglige og det økonomisk merkantile område (hhv. 49 og 36 pct. fra 2010 til 2014).

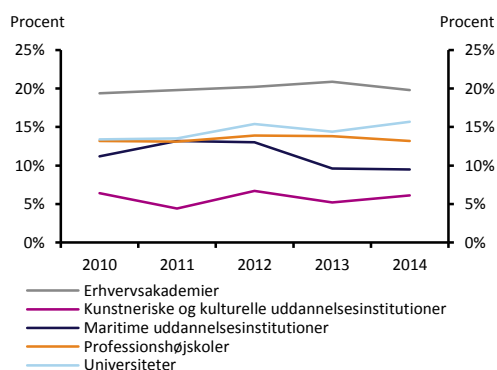
I 2014 udgjorde disse to områder 74,3 pct. af den årlige tilgang på erhvervsakademierne mod 71,7 pct. i 2010.

Frafald

Frafaldet på første år af de videregående uddannelsesinstitutioner er samlet 15,5 procent i 2014, hvilket er på niveau med 2012 og 2013. Der har dog været en stigning på 1,3 procentpoint i forhold til 2010.

Figur 2.9

Frafald på første år af uddannelserne fordelt på institutionstyper, 2010-2014

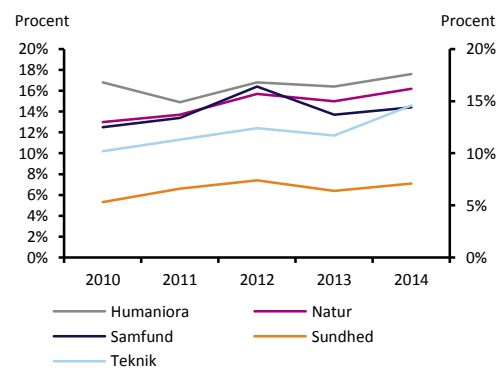
Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Anm: Frafaldet er opgjort for studerende, der er tilgået i perioden 1. oktober året før til 30. september i året, og som inden for et år efter den faktiske påbegyndelsesdato har afbrudt uddannelsen. Inkluderer uddannelser under Uddannelsesministeriet ressort.

Frafaldet har i hele perioden været størst på erhvervsakademierne, hvor det har ligget mellem 19,4 pct. og 20,9 pct. På universiteterne er frafaldet steget fra 13,4 pct. i 2010 til 15,7 pct. i 2014. På professionshøjskolerne er frafaldet på samme niveau over perioden (frafaldet var 13,2 pct. i 2014), mens der på de kunstneriske og de maritime uddannelsesinstitutioner er udsving på hhv. 2 og 4 procentpoint (frafaldet var hhv. 6,1 pct. og 9,5 pct. i 2014).

Figur 2.10

Frafald på første år af bacheloruddannelserne fordelt på hovedområder, 2010-2014

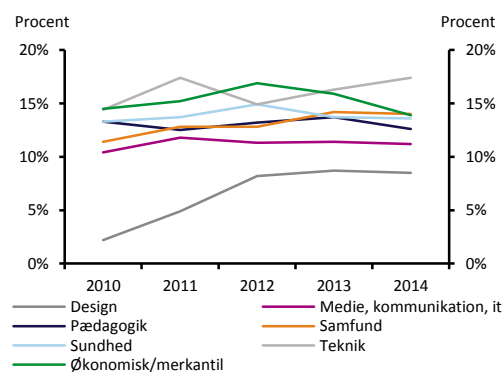

Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

For de akademiske bacheloruddannelser har alle hovedområder haft en stigning i frafaldet fra 2013 til 2014. Frafaldet er steget mest på de tekniske videnskaber med 3 procentpoint, mens frafaldet på de øvrige hovedområder er steget med ca. 1 procentpoint. Spredningen i frafaldsprocenten på institutionsniveau er 2,8 procentpoint mellem universiteterne.

Figur 2.11

Frafald på første år af professionsbacheloruddannelserne fordelt på områder, 2010-2014

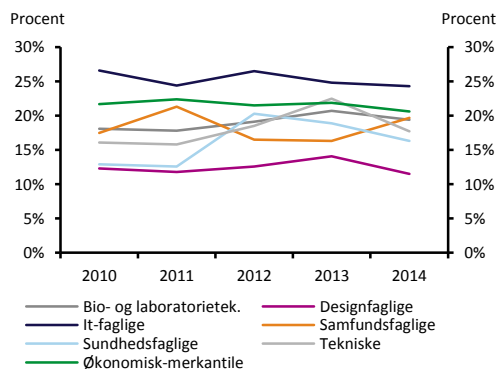
Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

På professionsbacheloruddannelserne har der været et mindre fald i frafald fra 2013 til 2014 på det økonomisk merkantile og det pædagogiske område (hhv. 2,0 og 1,1 procentpoint),

mens det tekniske område har haft en stigning (1,1 procentpoint).

Figur 2.12

Frafald på første år af erhvervsakademiuddannelserne fordelt på områder, 2010-2014

Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

På erhvervsakademiuddannelserne er frafaldet højest på de it-faglige og økonomisk-merkantile område (fracaldet var hhv. 24,3 og 20,6 pct. i 2014). Det er samtidig de uddannelser, der har trefjerdedel af tilgangen til erhvervsakademiuddannelserne.

Initiativer

De videregående uddannelsesinstitutioner har gennemgående fokus på at nedbringe frafald.

På Aarhus Maskinmesterskole er der afsat ressourcer svarende til et halvt årsværk til at fokusere på de studerendes trivsel på første semester og til samarbejdet mellem underviserne om den enkelte studerende. Der afholdes bl.a. trivselssamtaler med alle nystartede studerende i starten af deres studieforløb.

Syddansk Universitet undersøger karakteristika ved studerende, der klarer sig godt og har en målsætning om at mindst 25 pct. af alle de bachelorstuderende fra 2017 optages på baggrund af karakter i kombination med tests og interviews.

Professionshøjskolen UC Syd har et tværgående samarbejde med kommunen for at involvere og fastholde de studerende.

Erhvervsakademierne arbejder på forskellig vis, systematisk med at nedbringe frafald på første studieår. Der sættes overordnet ind på følgende områder:

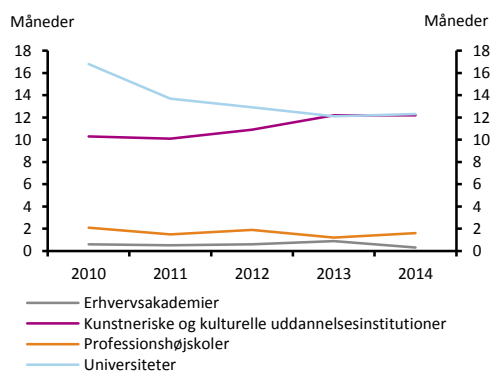
- før optag og studiestart: f.eks. informationsmøder og individuelle samtaler bl.a. med fokus på forventningsafstemning og identifikation af særlige behov hos de fremtidige studerende, workshops ved studiestart.
- udvikling af undervisningen: f. eks. blended learning og modulopbygning af uddannelser, øget fokus på evaluering af undervisningen, virksomhedsbesøg tidligt på studiet og nye værktøjer til undervisere med henblik på at fastholde de studerendes motivation.
- med studieunderstøttende aktiviteter: f.eks. studiestartprøver, ekstra undervisning og specielle kursusforløb i f.eks. matematik
- med administrative procedurer: fraværsregistrering, registrering af frafaldstruede, reduceret optag på dispensation,
- vejledningstiltag: tilbud om coaching samtaler, feedback, øget studievejledning, hurtig kontakt til frafaldstruede, fokus på vejledning om ikke-faglige problemstillinger.

Disse initiativer, der er rettet mod at mindske frafaldet, kan genfindes på tværs af den videregående uddannelsessektor.

Studietid

Samlet var de studerende på de videregående uddannelser, som færdiggjorde deres uddannelser i 2014, i gennemsnit forsinket med 7,8 måneder. Overskridelsen af normeret studietid dækker over store forskelle mellem institutionstyperne og uddannelsesstyperne.

Figur 2.13
Overskridelse af normeret studietid fordelt på institutionstyper, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

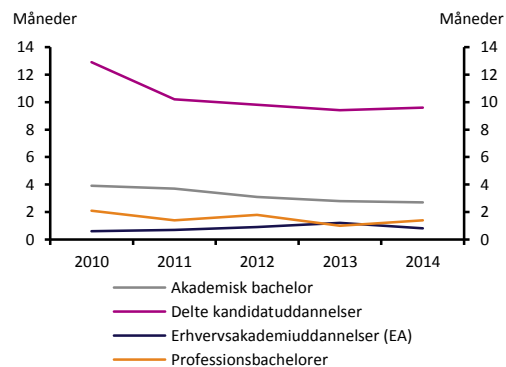
Anm: Studietiden er opgjort for studerende, der har fuldført i perioden 1. oktober året før til 30. september i året. Tid under orlov er inkluderet i den samlede studietid. Merit fra andre uddannelser indgår ikke i den samlede studietid. Forløb som normeret afsluttes lige før en sommerferie, fratrækkes 2 måneder i normeret studietid (fx en 3-årig bachelor, som er påbegyndt i september). Inkluderer uddannelser og institutioner under Uddannelsesministeriets ressort.

Den største gennemsnitlige overskridelse af den normerede studietid i 2014 er på universiteterne (12,3 måneder) og de kunstneriske uddannelsesinstitutioner (12,2 måneder). Fra 2010 til 2014 er den gennemsnitlige studietid steget med 1,9 måneder på de kunstneriske uddannelsesinstitutioner, mens universiteterne har reduceret studietiden med 4,5 måneder.

For universiteterne er den gennemsnitlige overskridelse af normeret studietid i 2014 2,7 måneder på bacheloruddannelserne (inkl.

professionsbacheloruddannelserne) og 9,6 måneder på kandidatuddannelserne.

Figur 2.14
Overskridelse af normeret studietid fordelt på uddannelsesstyper, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

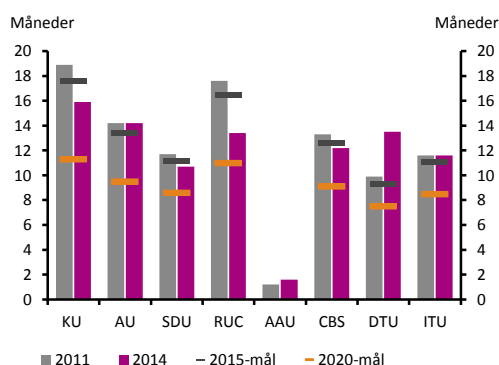
For universiteterne er overskridelse af normeret studietid uændret på bacheloruddannelserne (inkl. professionsbacheloruddannelserne) og steget med 0,2 måneder på kandidatuddannelserne fra 2013 til 2014.

Effektive studieforløb

Som følge af reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse fra 2013 skal universitetssektoren samlet reducere den gennemsnitlige overskridelse af normeret studietid med 4,3 måneder frem mod 2020 (opgjort på baggrund af studietiden i 2019). Reduktionsmålet for 2015 er 0,4 måneder. Universiteterne har mellem 2011 og 2014 reduceret studietiden med 1,4 måneder.

Hvert universitet skal indfri et institutions-specifikt reduktionsmål (2020-mål), som er beregnet ud fra den gennemsnitlige studietid på universitetet i 2011. Hvis alle universiteter indfrir reduktionsmålet, vil universitetssektorens gennemsnitlige overskridelse af normeret studietid være reduceret til 9,6 måneder i 2020.

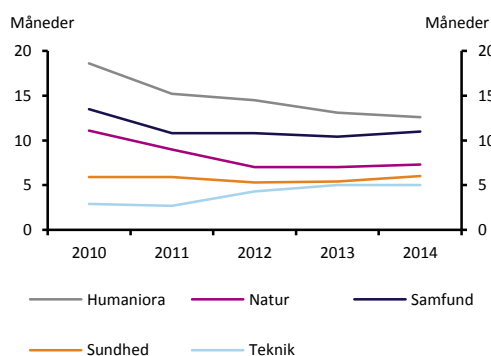
Figur 2.15
Overskridelse af normeret studietid og reduktionsmål fordelt på universiteterne, 2011 og 2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks statistik

Der er betydelig forskelle mellem universiteterne, hvor særligt Aalborg Universitet skiller sig ud med meget lav gennemsnitlig overskridelse af normeret studietid.

Figur 2.16
Overskridelse af normeret studietid på kandidatuddannelserne fordelt på hovedområder, 2010-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

For kandidatuddannelserne er overskridelsen af normeret studietid højest på hovedområderne humaniora og derefter samfunds- og naturvidenskab. Det er samtidig de hovedområder, hvor studietiden er reduceret i perioden 2010 til 2014. På de tekniske videnskaber og sundhedsvidenskab har der været en stigning i studietiden fra 2010 til 2014.

Især på universiteterne arbejdes der med at nedbringe studietiden helt fra udvælgelse af studerende til færdiggørelse af studiet. Som eksempler på initiativer kan nævnes:

- Øget anvendelse af supplerende optagelseskriterier for at optage de mest motiverede studerende.
- Udbud af sommerkurser og intensive kurser, så der er mulighed for undervisning året rundt og for at tage et ekstra kursus på forhånd eller efterfølgende, hvis den studerende er kommet bagud.
- Gennemgang og revision af studieordninger blandt andet med henblik på at identificere aktiviteter i studie-programmet, der kan have en studietidsforlængende effekt.
- Fastholdelse af krav til orlov og skærpede regler for studieaktivitet.
- Tilmelding til kurser via udarbejdelse af individuel studieplan, der både giver tidlig refleksion over studieforløb og en tilrettelagt studieplan.
- Systematisk tildeling af specialevejleder.

En lang række af initiativerne vedr. tilrettelæggelse og udvikling af undervisning samt tilbud om vejledning er både møntet på at nedbringe frafald på første studieår og mindske overskridelse af den normerede studietid.

Universiteterne har desuden arbejdet med at færdiggøre studerende, der har været indskrevet længe, hvilket kan have en forlængende effekt på den gennemsnitlige studietid på kortere sigt.

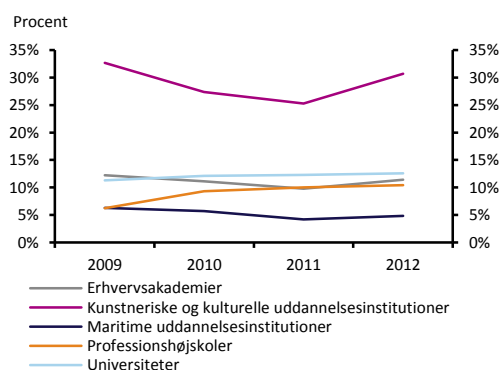

Nyuddannedes ledighed

Dimittenderne på de videregående uddannelsesinstitutioner oplevede en stigning i ledigheden fra 2009 til 2012, hvor dansk økonomi har været præget af lavkonjunktur efter den finansielle krise.

Figur 2.17

Ledighed for dimittender efter kvartal 4-7 fordelt på institutionstyper, 2009-2012

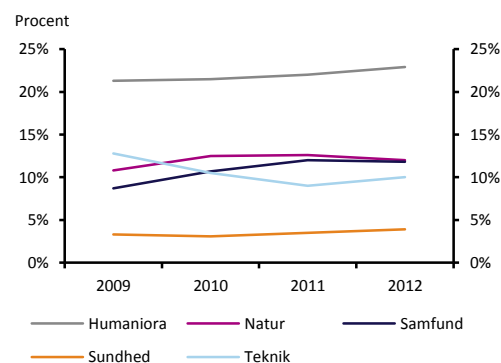

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks statistik
Anm.: Bruttoledighedsgrad opgjort for dimittender fuldført i et givent år opgjort 4-7 kvartaler efter fuldførelse. Inkluderer uddannelser og institutioner under Uddannelsesministeriets ressort.

Ledigheden var 11,7 procent for de videregående uddannelser samlet for dimittender, der fuldførte i 2012 opgjort kvartal 4-7 efter fuldførelse. Ledigheden var højest for de studerende, der var dimitteret fra de kunstneriske uddannelsesinstitutioner (30,7 pct.) og lavest fra de maritime uddannelsesinstitutioner (6,8 pct.). Ledigheden for dimittender fra universiteter (12,6 pct.), professionshøjskoler (10,4 pct.) og erhvervsakademier (11,4 pct.) lå tæt på landsgennemsnittet.

Figur 2.18

Ledighed for dimittender fra kandidatuddannelser fordelt på hovedområder, 2009-2012

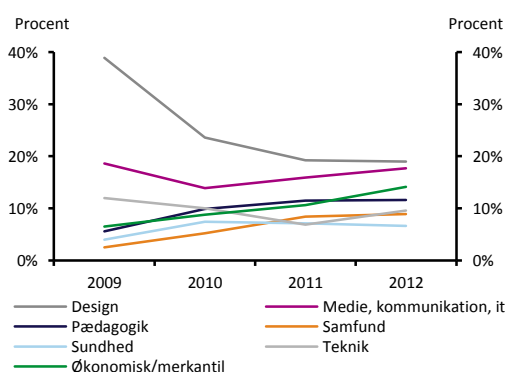

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks statistik
Anm.: Bruttoledighedsgrad opgjort for dimittender fuldført i et givent år opgjort 4-7 kvartaler efter fuldførelse. Inkluderer uddannelser og institutioner under Uddannelsesministeriets ressort.

For kandidatuddannelserne var ledigheden højest på humaniora (22,9 pct.) og lavest på sundhedsvidenskab (3,9 pct.). Ledigheden for de øvrige hovedområder ligger marginalt under gennemsnittet for universiteterne (10-12 pct.).

Figur 2.19

Ledighed for dimittender fra professionsbacheloruddannelser fordelt på områder, 2009-2012

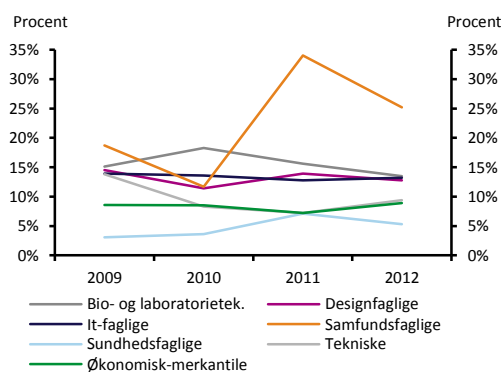

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks statistik
Anm.: Bruttoledighedsgrad opgjort for dimittender fuldført i et givent år opgjort 4-7 kvartaler efter fuldførelse. Inkluderer uddannelser og institutioner under Uddannelsesministeriets ressort.

For professionsbacheloruddannelserne var ledigheden lavest på områderne sundhed (6,6 pct.), samfund (8,9 pct.) og teknik (9,6 pct.), der samtidig udgør ca. halvdelen af tilgangen på professionsbacheloruddannelserne. På det pædagogiske område, der udgør en tredjedel af tilgangen, var ledigheden et procentpoint over gennemsnittet for professionsbacheloruddannelserne. På områderne design, medie/kommunikation og økonomisk/merkantil var ledigheden over gennemsnittet for professionsbacheloruddannelserne.

Figur 2.20

Ledighed for dimittender fra erhvervsakademiuddannelser fordelt på områder, 2009-2012

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Anm.: Bruttoledighedsgrad opgjort for dimittender fuldført i et givent år opgjort 4-7 kvartaler efter fuldførelse. Inkluderer uddannelser og institutioner under Uddannelsesministeriets ressort.

For erhvervsakademiuddannelserne var ledigheden lavest på områderne økonomisk /merkantil (8,9 pct.), tekniske (9,4 pct.) og sundhed (5,3 pct.), der udgør tre femtedele af tilgangen på erhvervsakademiuddannelserne.

Det bio- og laboratorietekniske område, det it-faglige område samt det designfaglige område har en højere ledighed end gennemsnittet (hhv. 13,5, 13,2 og 12,8 pct. i 2012).

Optag flyttes til uddannelser med bedre jobmulighed

I efteråret 2014 blev der indført en model med et loft over optaget på en række videregående uddannelser på universiteterne, professionshøjskolerne og erhvervsakademierne, som har haft en systematisk og markant overledighed målt i forhold til øvrige dimittender fra de videregående uddannelser.

Målet med en øget brug af dimensionering på de videregående uddannelser er at flytte optaget fra uddannelser med systematisk og markant overledighed blandt dimittenderne til uddannelser med bedre jobudsigter.

Udgangspunktet for dimensionering på de videregående uddannelser er ledigheden for dimittender målt i 4. til 7. kvartal efter afslutning af studierne. Uddannelser med systematisk (70 pct. af op til 10 årgange) og markant overledighed (2 pct. point højere end gennemsnittet for dimittender for videregående uddannelser målt i 4. til 7. kvartal efter afslutning af studierne), der udtages til dimensionering.

Det samlede optag reduceres frem mod 2020 med 3.500 pladser på de dimensionerede uddannelser (erhvervsakademi-, professionsbachelor- og kandidatuddannelser), hertil kommer et reduceret optag på universiteternes bacheloruddannelser, der modsvare reduceringen på kandidatuddannelserne. Reduktionen svarer til ca. 5 pct. af det samlede optag i 2013 på de videregående uddannelser.

Reduktionen i optaget på de dimensionerede bachelor-, erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser indføres gradvist over fire år fra 2015 til 2018. På kandidatuddannelserne indføres reduktionen fra 2018 til 2020.

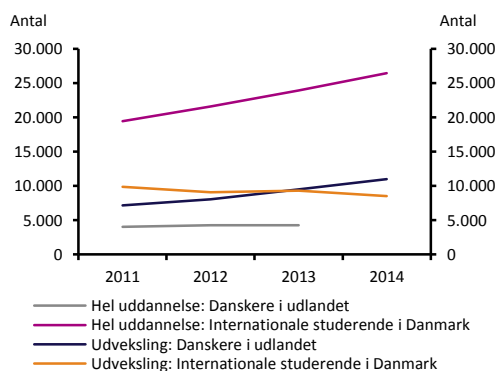
Målet er ikke, at færre skal have en videregående uddannelse, men at optaget flyttes til uddannelser med bedre jobudsigter.

2.3 Internationalisering

Institutionerne arbejder med at understøtte de studerendes muligheder for at opnå fagligt relevante og efterspurgte internationale kompetencer. Tilsvarende kan dygtige studerende fra udlandet være med til at løfte topniveauet på de danske uddannelser. Flere undersøgelser peger på, at netop dygtige studerende fra udlandet er med til at skabe værdi for det danske samfund.

For uddannelserne foregår den internationale studentermobilitet dels som studie- eller praktikophold, hvor studerende tager dele af deres uddannelse i udlandet, dels hvor studerende bliver indskrevet på hele uddannelser i udlandet. For studieophold på dele af uddannelser kan der skelnes mellem studieophold inden for udvekslingsaftaler mellem institutioner og ophold uden for udvekslingsaftaler (free movers).

Figur 2.21
Ind- og udgående studerende på udveksling og hele uddannelser, 2010-2013

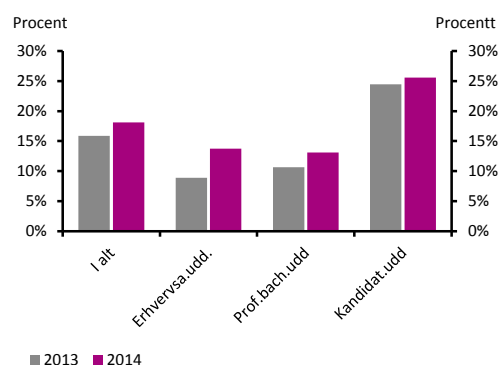
Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra UFM (SU) og Danmarks Statistik.
Anm.: Er opgjort for perioden 1. oktober året før til 30. september i året.

Studie- og praktikophold

Andelen af dimittender, der har været på studie eller praktikophold i udlandet, er øget fra 15,9 procent i 2013 til 18,1 procent i 2014. Andelen er størst blandt kandidatuddannelserne (25,6 pct.). Stigningen er størst på er-

hvervsakademierne, hvor andelen er steget fra 8,9 procent i 2013 til 13,1 procent i 2014.

Figur 2.22
Andel af dimittender, der har været på studie- eller praktikophold i udlandet i løbet af deres studietid, 2013 og 2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Inden for udvekslingsaftalerne var der i studieåret 2013 var der ca. 11.000 danske studerende på udveksling i udlandet og ca. 8.500 internationale studerende på udveksling til Danmark. Fra 2010 til 2013 har der været en stigning i den udgående mobilitet på 53 procent og et fald i den indgående mobilitet på 13,5 procent.

For universiteterne er det en tilskudsforudsætning, at der er økonomisk balance mellem den aktivitet, som optjenes af henholdsvis ind- og udgående studerende på udvekslingsophold. Den samlede tilskudsmæssige regulering for den økonomiske balance sker akkumuleret for en treårig periode ved udgangen af 2015.

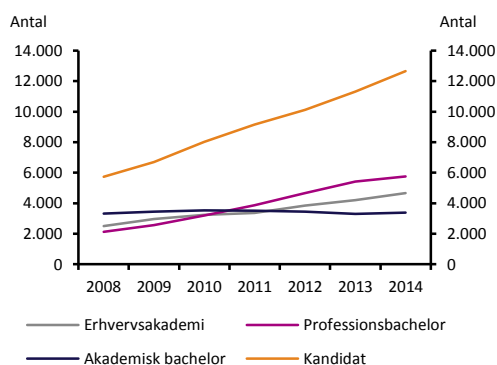
International studentermobilitet til hele uddannelser

I 2013 var der ca. 4.300 studerende fra Danmark på en hel uddannelse i udlandet. Antallet er opgjort ud fra antallet af personer, der modtager SU i udlandet til en videregående uddannelse.

I 2014 var der 26.479 internationale studerende på en hel videregående uddannelse i

Danmark. Fra 2008 til 2014 er antallet af internationale studerende på en hel videregående uddannelse i Danmark næsten fordoblet. Andelen af internationale studerende på hele videregående uddannelsers set i forhold til den samlede bestand af studerende er steget fra 7,0 procent i 2008 til 9,9 procent i 2014.

Figur 2.23
Antal internationale studerende på en hel videregående uddannelser, 2008-2014

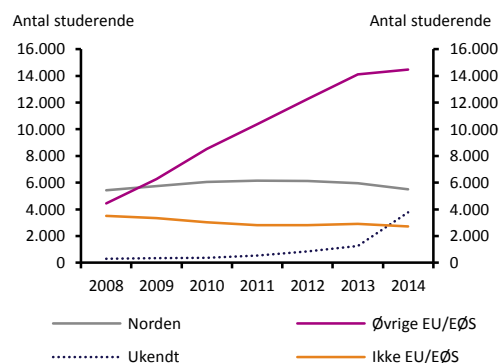

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Hovedparten af de internationale studerende er på bachelor- og kandidatuddannelser. I perioden 2008 til 2014 har der været en stigning i antallet af internationale studerende på hele kandidat-, professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser.

Stigningen i internationale studerende på hele uddannelser skyldes en stigning i antallet af studerende fra EU/EØS-landene uden for Norden, der er mere end fordoblet i perioden.

Figur 2.24
Antal internationale studerende fordelt på afsenderområde, 2006-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik

I 2014 var der ca. 20.000 internationale studerende fra EU/EØS-landene på en hel uddannelse, herunder 5.500 studerende fra Norden. Det konstateres, at en stigende andel af de internationale studerende er ikke opgjort med afsenderområde (ca. 3.800). Erfaringsmæssigt vil størstedelen af denne gruppe være fra EU/EØS-lande.

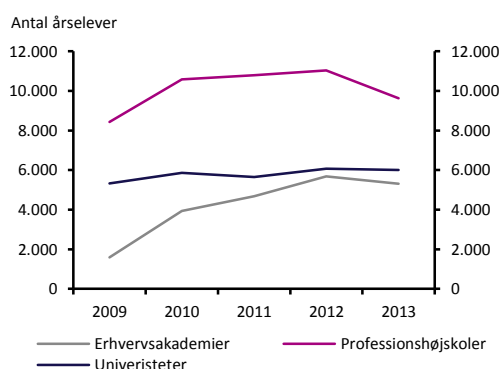
De internationale studerende fra et land uden for EU/EØS-landene udgjorde ca. 2.700 studerende i 2014, hvilket er et fald på 22 pct. i forhold til 2008. Samlet udgør de internationale studerende fra et land uden for EU/EØS-landene ca. 10 procent af de internationale studerende på hele uddannelser, hvor den øvrige del kommer fra EU/EØS-landene, herunder de nordiske lande.

Et år efter endt uddannelse er over halvdelen af dimittenderne i Danmark, hvorefter andelen falder de følgende to år. Internationale studerende fra Norden rejser i højere grad hjem igen, mens studerende fra lande uden for EU/EØS i højere grad bliver. En del af de internationale dimittender fortsætter deres studier i Danmark, men hovedpart finder beskæftigelse.

2.4 Efter- og videreuddannelse

De videregående uddannelsesinstitutioner udbyder efter- og videreuddannelse og har samlet et udbud af 86 masteruddannelser, 47 diplomuddannelser og 30 akademiuddannelser. Hertil kommer enkeltfagsaktiviteter på ordinære uddannelser.

Figur 2.25
Antal årsstuderende på efter- og videreuddannelse fordelt på institutionstyper, 2009-2013

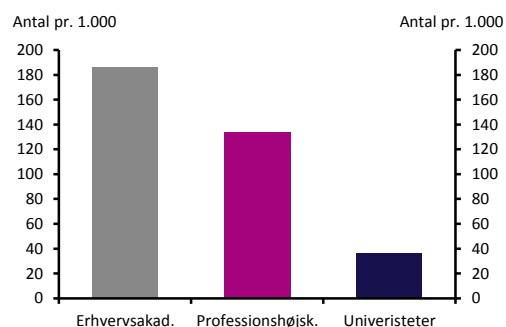
Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik

I 2013 var der 153.000 kursister svarende til 20.900 årselever. Antallet af årselever fordelte sig med 9.600 på professionshøjskolerne, 5.300 på erhvervsakademierne og 6.000 på universiteterne.

Samlet for de videregående uddannelsesinstitutioner har aktiviteten målt i årselever været stigende fra 2009 til 2012, hvorefter der er et fald på 7 pct. til 2013.

I gennemsnit var der 6,7 kursister pr. årselev i 2013, hvor universiteterne og erhvervsakademierne i gennemsnit har marginalt længere forløb (eller mere intensive inden for den samme periode) end professionshøjskolerne.

Figur 2.26
Antal årselever på efter- og videreuddannelse pr. 1.000 ordinære studerende fordelt på institutionstyper, 2013

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelser på baggrund af data fra Danmarks Statistik

I gennemsnit havde institutionerne 86 årselever pr. 1.000 ordinære studerende. I forhold til antallet af ordinære studerende var efter- og videreuddannelsesaktiviteten højere på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne end på universiteterne.

Efter- og videreuddannelse har forskelligt volumen på institutionerne, idet antallet varierer mellem 18 og 336 årselever pr. 1.000 ordinære studerende.

Øget voksen- og efteruddannelse

I 2014 blev der afsat en pulje på 1 mia. kr. til mere og bedre voksen- og efteruddannelse (VEU), herunder 357 mio. kr. til at give faglærte bedre muligheder for at få videregående efteruddannelse. På den baggrund arbejder erhvervsakademier og professionshøjskoler i samarbejde med maskinmesterskolerne med at styrke aktiviteten på akademiuddannelserne inden for det tekniske og produktionsrettede område. Indsatsen løber frem til 2020.

Forskning

3. Forskning

Blandt de videregående uddannelsesinstitutioner har universiteterne og de kunstneriske uddannelsesinstitutioner til opgave at drive forskning inden for deres fagområder. Dette afsnit giver et overblik over ph.d.-uddannelse, videnskabelige publikationer og tiltrækning af eksterne midler til forskning.

Universiteterne har til opgave at drive forskning indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Tilsvarende har de kunstneriske uddannelsesinstitutioner til opgave på videnskabeligt grundlag at drive forskning.

Professionshøjskolerne og erhvervsakademierne har til opgave at varetage praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter i relation til deres uddannelsesområder. Professionshøjskolerne og erhvervsakademierne udgav i 2013 et videnskabsrapport om aktiviteten.

3.1 Ph.d.-uddannelse

Det politiske mål for tilgangen til ph.d.-uddannelsen er en tilgang på mindst 2.400 ph.d.-studerende årligt. Det er en fastholdelse af niveauet efter fordoblingen af tilgangen fra 2003 til 2010.

I 2013 påbegyndte 2.594 personer ph.d.-uddannelsen på universiteterne og på de kunstneriske uddannelsesinstitutioner begyndte 11 personer deres ph.d.-uddannelse. Antallet af fuldførte ph.d.-forløb var 1.949 i 2013. Dermed begynder tilgangen og antal fuldførte at konvergere.

Med tilgangen har universitetssektoren indfriet det politiske mål om at fastholde en samlet tilgang på 2.400 ph.d.-studerende årligt.

Forsknings- og udviklingsmidler (Frascati-midler)

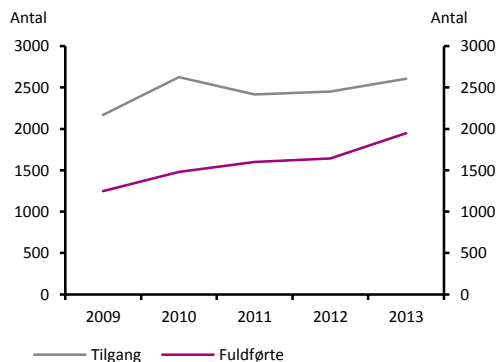
Der er afsat 335,3 mio. kr. i 2015 til at styrke forsknings- og udviklingsbaseringen af uddannelserne på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og maritime professionsbachelorinstitutioner.

Midlerne skal bidrage til, at styrke viden- grundlaget og uddannelsernes kvalitet. Midlerne skal bidrage til, at institutionerne varetager praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter bl.a. i samarbejde med de øvrige videregående uddannelsesinstitutioner og det omgivende samfund. Det skal styrke koblingen mellem institutionerne, erhvervsliv og den offentlige sektor. Institutionernes arbejde skal følge Frascati-manualen, der internationalt definerer forskning- og udvikling.

Midlerne er blevet tildelt siden 2013 og for de maritime professionsbachelorinstitutioner fra 2015. Institutionerne er dermed fortsat ved at kapacitetsopbygge i forhold til de relativt nye aktiviteter. Styrelsen konstaterer, at der er igangsat mange og forskellige projekter på institutionerne, som skal være med til at udvikle og styrke uddannelsernes kvalitet.

Institutionerne har mål for udviklings- og evidensbaseret af uddannelserne i udviklingskontrakterne for 2015-2017. Det understøtter, at institutionerne arbejder strategisk og målrettet med området, og at der skabes synlighed og dokumentation for resultaterne.

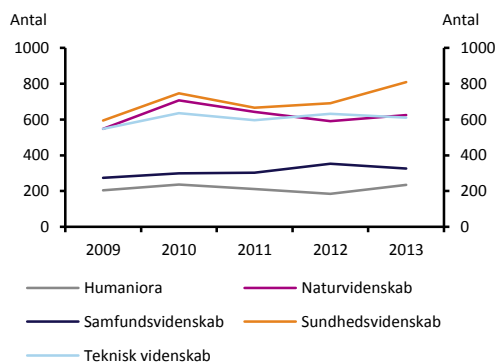
Figur 3.1
Tilgang og fuldførte ph.d.-studerende, antal studerende, 2009-2013

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Anm: Er opgjort ud fra kalenderåret.

Figur 3.2
Tilgang af ph.d.-studerende fordelt på hovedområder, 2009-2013.

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Anm: Er opgjort ud fra kalenderåret.

Der er samlet over perioden sket en stigning på alle hovedområder. Tilgangen på naturvidenskab og teknisk videnskab har tilsammen været størst i hele perioden (50 pct. i 2013) efterfulgt af sundhedsvidenskab (27 pct. i 2013).

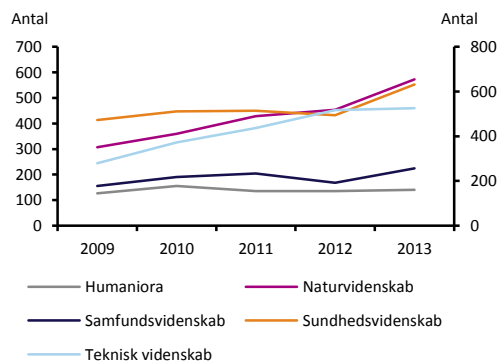
Fra 2010 til 2013 er tilgangen faldet på naturvidenskab og teknisk videnskab (ca. 8 pct. hver især), mens tilgangen er steget på sund-

hedsvidenskab og samfundsvidenskab (ca. 8 pct. hver især).

Universiteterne har gennemgående fokus på at øge andelen af eksternt finansiering af ph.d.-forløbene. Finansieringen af den enkelte ph.d.-studerende sammensættes ofte af både interne og eksterne finansieringskilder.

Gennemgående er andelen af eksternt finansierede ph.d.-studerende højere på de sundhedsvidenskabelige og teknisk videnskabelige områder.

Figur 3.2
Fuldførte ph.d.-forløb fordelt på hovedområder, 2009-2013.

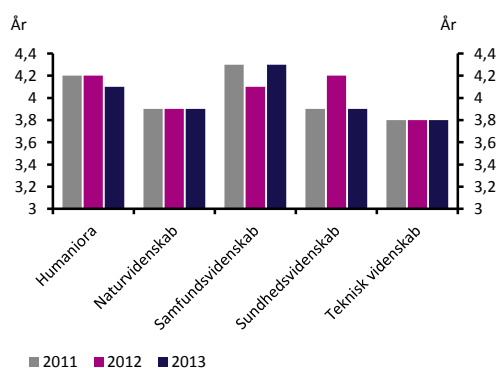
Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Anm: Er opgjort ud fra kalenderåret.

Antallet af fuldførte ph.d.-forløb er steget med 56 procent fra 2009 til 2013. Det natur- og teknisk videnskabelige hovedområde bidrager tilsammen med den største andel af fuldførte ph.d.-forløb (53 pct.).

Figur 3.3
 Fuldførelsestid fordelt på hovedområder, 2009-2013.

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på data fra Danmarks Statistik.
 Anm: Er opgjørt ud fra kalenderåret. Tid til bedømmelse af ph.d.-afhandlingen samt orlov indgår i opgørelsen.

Fuldførelsestiden for ph.d.-studerende i 2013 svinger mellem hovedområderne. Teknisk videnskab ligger lavest med en fuldførelsestid på 3,8 år, mens samfundsvidenskab har den længste gennemførelsestid på 4,3 år. For teknisk videnskab har fuldførelsestiden ligget konstant i 2009-2013, mens der for de øvrige hovedområder i er sket et fald på 0,1-0,2 år i perioden.

Universiteterne arbejder med forskellige tiltag for at understøtte nedbringelse af fuldførelsestiden. Der er fokus på de forskellige faser i ph.d.-forløbet. I startfasen er der eksempler på skærpede krav til kommende ph.d.-studerende. Undervejs i ph.d.-forløbet arbejdes der med systematiske og systemunderstøttede halvårsevalueringsskemaer mellem ph.d.-studerende og hovedvejleder samt mundtlige og skriftlige evalueringer. Der er øget fokus på kvalitetssikringen af de ph.d.-studerendes undervisnings- og videnformidlingsforpligtelse. Der arbejdes også med individuel coaching til ph.d.-studerende og en karrierementorordning.

I færdiggørelsesfasen er der f.eks. fokus på vejledning, færdiggørelsesplan og praktiske forhold i den afsluttende fase.

Ledigheden blandt ph.d.er er i gennemsnit 3 procent, opgjort 4-7 kvartaler efter opnåelse af graden (fuldført i 2012). Ledigheden er lavest blandt de fuldførte på samfunds- og sundhedsvidenskab (2 pct.) og højest på humaniora (6 pct.).

Tematisk tilsyn om internationale evalueringer af ph.d.-skolerne

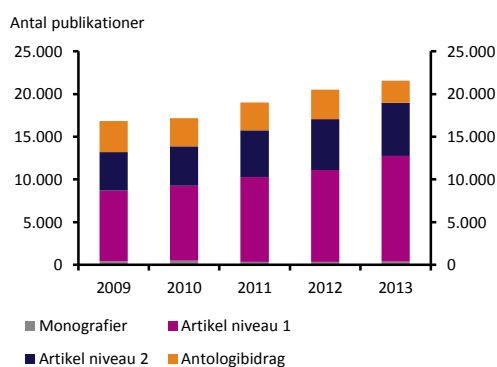
I efteråret 2015 færdiggør Styrelsen for Videregående Uddannelser et tematisk tilsyn om universiteternes internationale evalueringer af ph.d.-skolerne. Formålet er at undersøge, om og hvordan ph.d.-skolerne har gennemført internationale evalueringer. Det undersøges desuden, om de internationale evalueringer fører til justeringer på ph.d.-skolerne.

Tilsynet er en opfølgning på universitetslovens bestemmelser om internationale evalueringer af ph.d.-skolerne. Desuden ønsker styrelsen at understøtte tværgående videndeling for dermed at bidrage til arbejdet med kvalitetssikring på universiteterne og ph.d.-skolerne. Den opsamlende rapport vil blandt andet indeholde en tværgående sammenligning af de gennemførte evalueringer.

3.2 Videnskabelige publikationer

Antallet af videnskabelige publikationer er samlet steget mellem 2009-2013. I perioden er antallet af artikler steget markant (46 pct.), mens antallet af monografier og antologibidrag er faldet med hhv. 10 procent og 30 procent i perioden. Antallet af artikler på niveau 1 er steget 49 procent i perioden, mens antallet af niveau 2 artikler (artikler udgivet i de mest anerkendte tidsskrifter) er steget med 39 procent i perioden.

Figur 3.3
Antal videnskabelige publikationer, 2009-2013

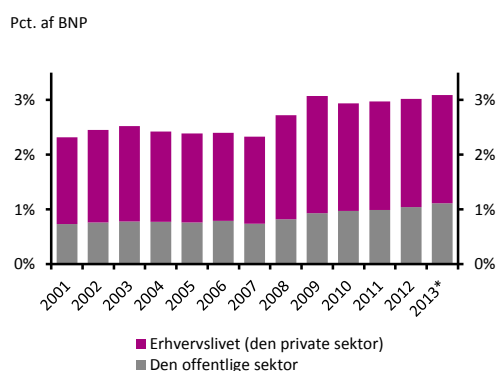
Kilde: Styrelsen for Forskning og Innovation, Den Bibliometriske Forskningsindikator.

3.3 Tiltrækning af eksterne midler

I 2013 blev der i Danmark investeret i alt 58,2 mia. kr. i forskning og udvikling, hvilket er en stigning på tre procent i forhold til året før. Stigningen skyldes de offentlige investeringer, der er øget med 1,2 mia. kr.

De samlede investeringer er steget fra 3,03 procent af BNP i 2012 til 3,08 procent i 2013. Danmark opfylder hermed EU's Barcelona-målsætning om, at de samlede investeringer i forskning og udvikling skal udgøre mindst tre procent af BNP (heraf 1/3 fra det offentlige og 2/3 fra den private sektor).

Figur 3.4
Offentlig og private investeringer i forskning og udvikling i forhold til BNP, 2001-2013

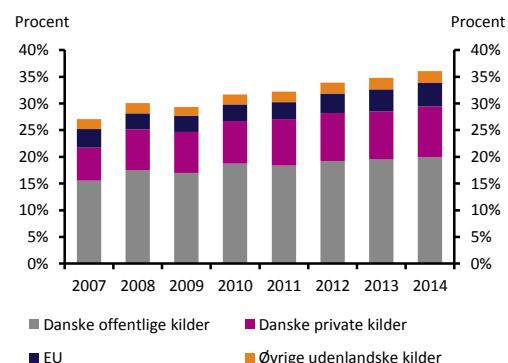

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

På universiteterne udgør den tilskudsfinansierede forskning samlet 6,8 mia. kr. i 2014, hvilket svarer til ca. 36 procent af de samlede indtægter. Den tilskudsfinansierede forskning omfatter tilskud fra forskningsrådssystemet, Grundforskningsfonden, EU, private fonde og private virksomheder m.fl.

Der har været en stigning i den tilskudsfinansierede forskning på 64 pct. fra 2007 til 2014. Stigningen har forholdsmæssigt været størst fra danske private kilder (88 pct.) og derefter offentlige tilskud (64 pct.) og EU (58 pct.). Stigningen har været lavest fra øvrige internationale kilder (45 pct.).

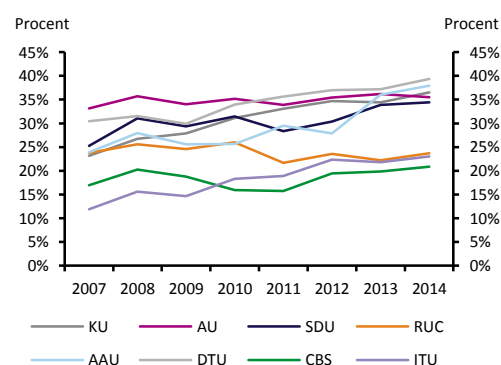
Figur 3.5
Tilskudsfinansieret forskning som andel af universiteternes samlede indtægter fordelt på kilder, 2007-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på data fra Danske Universiteter.

Der er variationer mellem universiteterne i forhold til, hvor stor en andel den tilskudsfinansierede forskning udgør af de samlede indtægter. Det er kendetegnende, at nogle universiteter har øget den tilskudsfinansierede forskning samtidigt med en øget tilgang af studerende. Samtidig kan store enkeltbevillinger vise en øget andel enkelte år.

Figur 3.6
Tilskudsfinansieret forskning som andel af universiteternes samlede indtægter opgjort pr. universitet, 2007-2014

Kilde: Styrelsen for Videregående Uddannelsers beregninger på data fra Danske Universiteter.

DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSESINSTITUTIONER UDVIKLING OG RESULTATER 2015

Langt flertallet af de videregående uddannelsesinstitutioner er statsfinansierede selv-
ejende institutioner med bestyrelser. To har status som statsinstitutioner. Fælles for
institutionerne er, at de har et selvstændigt ansvar for deres virke og udvikling.

Styrelsen for Videregående Uddannelser fører tilsyn med de videregående uddannel-
sesinstitutioners samlede virke. Et centralt element i tilsynet er strategiske drøftelser
og dialog med institutionerne om deres resultater og udvikling i forhold til kerneakti-
viteterne – uddannelse og forskning.

Styrelsen har i 2015 introduceret et nyt tilsynskoncept, hvor tilsynet harmoniseres for
alle de videregående uddannelsesinstitutioner. Tilsynet baseres på en årlig systema-
tisk gennemgang af velkonsoliderede, eksisterende, sammenlignelige nøgletal på
tværs af institutioner og uddannelser. De centrale nøgletal omfatter bl.a. overgang til
beskæftigelse, gennemførelsestider og frafald.

For at fremme transparensen i tilsynet og åbenhed om institutionernes resultater og
udvikling er nøgletallene offentliggjort på ministeriets hjemmeside på adressen
ufm.dk/uds-tilsyn.

På baggrund af gennemgangen af nøgletal er der fra juni til september 2015 gennem-
ført et skriftligt tilsyn, hvor institutionerne har redegjort for udvalgte resultater og
udviklingstendenser. Det fremgår heraf og af institutionernes årsrapporter, at institu-
tionerne arbejder med flere initiativer for at indfri politiske målsætninger og forvent-
ninger fra studerende, erhvervsliv og samfundet generelt.

Denne publikation giver et samlet overblik over tendenserne for de videregående ud-
dannelsesinstitutioners udvikling og resultater. Publikationen bygger på styrelsens
tilsyn med institutionerne på baggrund af nøgletallene og institutionernes årsrappor-
ter for 2014. Der redegøres for institutionernes kerneaktiviteter med uddannelse og
forskning og der redegøres for deres rammer med fokus på økonomi og de væsentlig-
ste udgiftsområder personale og bygninger.

Styrelsen vil afholde tilsynsmøder med alle 37 institutioner i en flerårig kadence. I ok-
tober-december 2015 afholder styrelsen 17 tilsynsmøder på institutionerne. På til-
synsmøderne vil styrelsen drøfte den enkelte institutions resultater og udvikling.